

Українська Спортова Централя Америки й Канади (УСЦАК) — неурядова організація спортивних клубів і секцій США і Канади, заснована 1955.

Історична довідка

Потреба єднання українських спортивних організацій в США та Канаді багаторазово зачіпалася на шпальтах газет і серед суто спортивного активу й у середовищі ширшої української громади. 1950 на сторінках часопису «Український самостійник» пролунали заклики до створення спортивної централі в Америці. 1951 було зроблено першу спробу єднання. 10 лютого цього року Ярослав Хоростіль з Торонто та Іван Красник з Чикаго спільно виготовили анкету у справі центральної спортивної інституції й розіслали всім товариствам в Канаді та США. Із США надійшло всього три відповіді від «Тризубу», УСК (Нью-Арк) та «Левів», а з Канади жодної. Тож цю справу було тимчасово полишено.

З початком 1954 дискусії перенеслися на офіційні спортивні часописи, як наприклад сторінка Українського спорту у газеті Свобода (США). У числі 4 було надруковано статтю «За спортову централю» під псевдонім оНо. Автор задавав ключове питання – «Кого мала б об'єднувати така централя?». І одразу відповідає: «Всі українські клуби США, а ще краще (для єдності!) США і Канади».

Друга спроба була вдалою. 1 травня 1954 представники українських спортових клубів Північного Сходу США, в домі секретаря УСТ «Стріла» (Трентон) Євгена Геца вирішили ініціювати створення Української спортової централі в Америці. Наступною підготовчо-організаційною сходиною стало створення Ініціативного Комітету. До його складу увійшли Євген Гец, «Стріла» Трентон – голова, І. Хамуляк, УСК Нью-Йорк, О. Кладко, «Січ» Елізабет, Роман Лисняк, редактор Українського спорту. Засідання Комітету відбулося 7 серпня 1954 в домівці Українського спортивного товариства УСК (Нью-Йорк). На ньому узгодили статут та водночас провели Основуючі Загальні Збори Української Спортової Централі Північно-Східних Штатів. 7 серпня 1954 року День народження СУАСТ-Схід (як повністю?).

З такою пропозицією створення подібних об'єднань і в Західних штатах США та Канади ступив на початку 1955 року Український Олімпійський Комітет в Канаді. 14 травня 1955 в Чикаго з ініціативи Івана Красника постала ще одна спортивна Централя українських товариств у Західних штатах США – СУАСТ-Північ/Захід.

Відразу виникла назріла потреба нового об'єднання – Центрального Союзу Українських Спортивних Товариств Канади й США. Ця Центральна створювалась для поглиблення спортової діяльності і поширення її на інші ділянки спорту та координації зусиль поодиноких товариств.

Обидва Союзи українсько-американських спортивних товариств ініціювали створення Центрального Союзу Українських Спортивних Товариств Канади й США. Для цього було створено ініціативно-організуючий комітет до якого увійшли від СУАСТ-Схід – д-р Едвард Жарський, професор Євген Гец; від СУАСТ-Північ – Іван Красник, М. Яворівський; від СТ «Україна» (Монреаль) – З. Дуда, М. Шмотолоха; від СТ «Україна» (Торонто) – Ярослав Хворостіль. Основуючи збори централі для США та Канади було проведено 24 грудня 1955 в Торонто. Першим головою Ради УСЦАК було обрано Е. Жарський, Управи — І. Красник, з 2014 М. Биц.

Види спорту, які культивують у товаристві

Клуби і спорт. секції УСЦАК культивують футбол, шахи, плавання, волейбол, легку атлетику, лижний спорт, теніс, гольф.

Чисельність

Станом на 2005 організація гуртувала 17 клубів і спорт. секцій з бл. 2500 чл.

Бібліографія

Лях-Породько О. Роль УСЦАК у розвитку спортивного руху серед української діаспори / О. Лях-Породько, А. Магін // Здоров'я нації – майбутнє України: Матеріали VI Всеукр. наук. практ. студ. конф. (м.Донецьк, 15 лист. 2013 р.). / За ред. Л.О. Демінської; ДДІЗФВіС – Донецьк, 2013 – С. 654-657.

Емблема

О. О. Лях-Породько